

[Rosing.]

Efter mine erfaringer som medlem af valgbestyrelsen engang vil jeg underskrive denne udtalelses rigtighed. Jeg kunne af ikke så få håndskrifter vide, hvem der havde stemt på hvem. Et forenklet afstemningssystem vil ganske afgjort bidrage både til større valgdeltagelse og til hurtigere afstemning. F. eks. kan jeg oplyse, at hver vælger i Godthåb i år skal skrive i alt 13 navne, nemlig 9 kandidatnavne til kommunalbestyrelse og 1 til landsråd og 3 til menighedsrepræsentation. Det er således helt urimeligt at forlange, at mindre skrivekyndige skal gøre det. Det er således forståeligt, at vi har så mange sofavælgere deroppe. Valgdeltagelsen til kommune- og landsrådsvalg er fra 1955 til 1963 dalet fra 63,6 pct. til 50 pct. Vi må stille efter meget større deltagelse; det sker bl. a. ved indførelse af et forenklet og mere hemmeligt afstemningssystem, og jeg stiller derfor mit spørgsmål til ministeren.

Ministeren for Grønland (Carl P. Jensen):

Jeg vil gerne sige, at jeg mener ikke, at den afstemningsform, der anvendes i Grønland, som den nu er beskrevet af hr. Rosing, og som i høj grad er nødvendiggjort af de særlige kommunikationsforhold i Grønland, er i strid med princippet om afstemningers hemmelighed, sådan som det er udtrykt bl. a. i grundlovens § 31. Jeg kan her henvisse til, at man også her i det øvrige Danmark kender afstemningsformer, hvorefter vælgerne skal anføre kandidatens navn på stemmesedlen, en fremgangsmåde, der bl. a. anvendes, hvor stemmeafgivningen finder sted pr. brev. Endelig indeholder den danske kommunallov hjemmel til, at kommunalbestyrelserne kan træffe bestemmelse om, at kandidaternes navne ikke skal påføres, d. v. s. ikke trykkes på stemmesedlen, men at stemmeafgivning i kommunerne kan foregå, ved at vælgeren selv anfører kandidatens navn på stemmesedlen.

Jeg kan i øvrigt i fortsættelse af de bemærkninger, hr. Rosing gjorde, oplyse, at landsrådet på sin ordinære samling i 1963 drøftede spørgsmålet om gennemførelse af en simplere afstemningsmetode i Grønland. Endelig gælder der jo også ifølge afstemningsreglerne det, at ingen af vælgerne er pligtige at angive det antal navne, som hr.

Rosing anførte. Der var i landsrådet enighed om, at på grund af de særlige forhold, ikke mindst de usikre trafikforbindelser, ville det ikke være praktisk muligt at indføre samme system i Grønland som i det øvrige Danmark; hvor kandidaternes navne kan påtrykkes stemmesedlerne.

Det er rigtigt, at landsrådet foreslog at indføre et system, hvorefter stemmesedlerne blot skulle forsynes med bogstaver, således at vælgerne ved stemmeafgivningen blot skulle sætte et kryds ud for et af de på stemmesedlen anførte bogstaver. Denne ordning blev af ministeriet for Grønland drøftet med indenrigsministeriet, der på grund af mulighederne for forveksling med de hernede anførte bogstavbetegnelser i stedet for foreslog, at man skulle indføre tal; men man fejede dog til, at et talsystem meget let ville kunne komme til at virke som en klassificering af kandidaterne. Endvidere ville et sådant system indebære en risiko for, at vælgerne ved en fejltagelse kom til at stemme på, om jeg så må sige, et forkert nummer. Endelig ville indenrigsministeriet heller ikke se bort fra, at systemet lettere end det eksisterende system kunne give mulighed for misligheder. Vi har orienteret landshøvdingen om disse muligheder for en forenkling og om de problemer, der er forbundet hermed, og vi har afventet en reaktion fra Grønland, en reaktion, der jo passende kunne være kommet, da vi for nogle måneder siden reviderede den grønlandske kommunalvalglov. Vi må afvente, hvad man om dette mener i Grønland. Man havde altså ikke nogen bemærkninger hertil, og det er jo dér, erfaringerne om de vanskeligheder, som stemmeafgivningen giver anledning til, må indhøstes. Men som sagt: stridende mod de principper og regler, der findes hernede, er der ikke tale om at det foreliggende er.

Rosing: Ja, jeg må jo sige tak for besvarelsen, selv om den altså er negativ. Vi er jo ikke så konservative, som ministeren er, så vi håber, at det kan lade sig gøre, bare man har viljen til at finde en løsning — og en forsvarlig løsning, som ikke er i uoverensstemmelse med grundloven — sådan at man kan sige, at det er hemmeligt afstemning. Og jeg tror, jeg kan sige det på den måde, at det bliver endnu besværligere ved